

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א

הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

הל תוסף

ע' רש"י כאן פ' ואתחנן שכתב כגון כהן מוסיף על נ"כ. וכן ר"ה דף כ"ח. וע' שפתי חכמים אמאי דוקא בחר בזה כי ה"א דנ"כ שאני.

וע' ערוה"ש דאחר נ"כ נהגו לומר הודאה לכהנים, והכהנים משיבים ברוך תהיה. וע' הר צבי סי' ס"ב חושש משום בל תוסיף. וע' ש מ"ה כ"ח דאפילו אחר שכבר עשה נ"כ מ"מ חשיב זמנו.

וע' ב"ה סעיף כ"ז דעובר רק בפנים נגד פנים וב' נשיאת כפים וכו'. ולכא' לפ"ז ה"ה אין עובר אלא בשעת עבודה, כי עבודה מעכב. ובשלמא להב"ה דבזה"ז ע"כ א"צ עבודה דתפלה דרבנן ניחא, אבל לה' עמק ברכה ועוד דגם בזה"ז חשיב שעת עבודה א"כ צ"ב אמאי עובר שלא בשעת עבודה.

והנה בקרא כתיב לא תוסיף ב' פעמים, חדא בפ' ואתחנן ועוד בפ' ראה, וצ"ע אמאי נצרך. וע' דברי יציב אר"ח סי' רע"ה דה"א בל תוסיף רק אם אומר שמה שמוסיף הוא מצוה מן התורה, וקמ"ל אפילו אין אומר שהוא דין מה"ת. ופ"י בזה בר"ה כ"ח ע"ב הנ"ל שלא יוסיף הכהן עוד ברכה בנ"כ.

ובעיקר מה שהק' דברי יציב דיש שני פסוקים ע' חזו"י זבחים ח' י' דקמ"ל גם במוסיף מצוה חדשה לג' מרי ג"כ יש בל תוסיף, וע' רמב"ן אפילו בדא מלבו הוי ג"כ בל תוסיף, וראיה ממגילה שהק' הגמ' מאי דרוש ואל"כ אסור לתקן.

וע' אר"ש פ"ב מממרים ה"ט, בתנאים שחשבו לדרוש מדרשה מה"ת ומסקנא דהוי דרבנן, אמאי אין כאן בל תוסיף. ות"י דלשיטתו א"ש דכל דרשה של י"ג מדות חשיב כמו דרבנן, עכ"פ לענין בל תוסיף.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל bishvilleihalacha@themir.org

THIS WEEKS BISHVILEI HAPARSHA IS
לזכות רפואה שלימה
יוטא רבקה בת בילא נעכא
בתוך שאר חולי ישראל

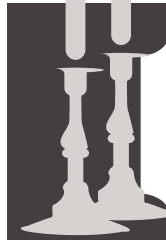
גיליון שבועי
לתלמידי, הוגרי
וידידי ושיבת מיר

בית
מדרש

בשבילי הפרשה/מועד
ישיבת מיר ירושלים

559

זמני כניסת העבת

Baltimore, MD.....	8:04	Manchester, UK.....	8:57
Brooklyn, NY.....	7:57	Monsey, NY.....	7:59
Chicago, IL.....	7:53	Montreal, Quebec.....	8:09
Houston, Texas.....	7:59	Passaic, NJ.....	7:58
Johannesburg, S. Africa.....	5:21	Toronto, Ontario.....	8:27
Lakewood/Deal, NJ.....	7:56	Yerushalayim.....	7:03
London, UK.....	8:40	Zurich, Switzerland.....	8:47
Los Angeles, CA.....	7:39		

ומושלם לשונאיו אל פניו
להאבידו (ז, י)

צריך להבין, איך משלם הקב"ה שכרן של רשעים בעולם הזה, והרי אמרו חז"ל (קידושין לט:): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", וטעם הדבר מפני שאין בכל חיי העולם הזה ותענוגותיו בכדי לשלם אפילו שכר מצוה אחת, וא"כ איך ובמה משלם הקב"ה לרשעים שכר בעולם הזה על המצוות שעשו?

ביאר מרן ראש הישיבה שה"ת

הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה: מכאן אנו למדים יסוד מבהיל, ערך השכר המשתלם לאדם עבור קיום מצוה אינו יותר ממה שהאדם עצמו מעריך ומחשיב את המצוה. כמו שמצינו בעשיו שמכר את בכורתו עבור לחם ונזיד עדשים, ולכאורה יפלא, איך המקח קיים הרי כל הון דעלמא לא ישווה מול יקרת ערכה של הבכורה, והרי יש כאן הונאה של יותר משתות ובטל המקח?

כמונה מעות

מרן ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה היה מספר על תפילתו של מרן ראש הישיבה הגאון הרב אליעזר יהודה פינקל זצלה"ה, שהייתה במתינות ונעימות כמונה מעות.

סיפר מרן הגרנ"צ ששמע מהג"ר יוסף שטרן, ר"מ בישיבת תורה אור, שבשעתו הוא היה ממונה על חלוקת המלגות החר' דשיות של האברכים בישיבת מיר. הוא היה מקבל לידיו בכל ראש חודש ערימת שטרות של עשר לירות על מנת לחלק את המלגה לאברכי הישיבה. פעם

שאל אותו מרן רה"י הגרא"י זצ"ל: "איך זה שאתה סופר את השטרות במהירות כה רבה, ואילו את תפילתך אתה מתפלל לאט 'כמונה מעות'?" מרן הגרא"י זצ"ל לא המתין לתשובתו וענה בעצמו: "בתפי"

לפי זה יתכן בהחלט לשלם לרשעים שכרם המגיע להם בעולם הזה, כיון שהת' שלום הוא לפי הערך שהם עצמם מעריכים את המצוות.

הוסיף מרן רה"י הגר"ח וביאר, כל זה רק במצוות ומעשים טובים שמקיים האדם בעצמו, אמנם אין הדבר כן במזכה את הר' בים, שמקבל שכר כנגד כולם, כיוון שהוא אינו הבעלים למדוד את ערכן של המצוות הנעשות על ידי אחרים, הרי שדינו לקבל שכר על כל מצוה ומצוה שזיכה אחרים כפי ערכה האמיתי.

בערב ראש חודש סיון, זמן המסוגל לתפילה על הצאצאים, הגיע החברותא ללמוד עם רבינו. הוא ראה שהוא מתפלל את נוסח תפילת השל"ה, תפילה זו ארכה לו כחצי שעה.

דברי רבותינו

דברי הימים

זוכה ורואה בשמחתה

ומשל לאבלים שיושבים שבעה על נפטר שהשאיר אשה צעירה, שנשארה כבתולה חגורת שק, ובן יתום ילד קטן, כולם יושבים ומתאבלים והילד הזה יושב ומשחק, והאמת שהוא עוד לא יודע מה קרה לו, הוא לא מבין באיזה אבלות הוא צריך להיות, ובדור עקב תא דמשיחא אנשים לא יודעים אפילו מה חסר להם.

ולמעשה אפילו שבת"ב אסור ללמוד דברי נחמה רק פורענות, אבל בכ"א גומרים בדבר טוב, ששון ושמחה ימצא בה וכו', כי ינחם ה' ציון וכו', לא גומרים בדבר רע, אנחנו לא מתייאשים, אבלות זה לא עצבות ודיכאון, זה שברון לב עם קרבת אלוקים, ולדעת בתוך האבלות הקב"ה איתנו לא עזב אותנו ולא יעזוב אותנו.

ואחרי תשעה באב מתחיל השבעה דנח מתא מת"ב עד ר"ה הקב"ה מנחם אותנו, הקב"ה אומר לנו נחמו נחמו עמי, עד שזה מגיע לדרגה של שוש אשיש בה', הקב"ה מבטיח לנו נחמה, וכדי לזכות לזוכה ורואה בשמחתה צריך דבר ראשון להיות כל המתאבל על ירושלים.

ועצה טובה קמ"ל, ללמוד בסוגיות הש"ס מה גרם לחורבן ומה התיקון, וישנם שלשה מקומות עיקריים שראוי לעסוק בהם.

ויאמר ה' על עזבם את תורת

בגמ' בימא מובא: מקדש ראשון מפני מה חרב מפני ג' דברים שהיו בו ע"ז וגלוי עריות ושפיכות דמים אבל מקדש שני שהיו עוסקים בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב מפני שהייתה בו שנאת חנם ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים (ט, ב).

וכן בגמ' בנדרים: מי האיש החכם ויבן את זאת דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורת וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכין בתורה תחילה (פא א).

ובאיכ"ר: ויתר הקב"ה על עוון עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים ולא ויתר על עוון ביטול תורה. ולכאורה צריך להבין מה הפשט ויתר, הרי קמ"ל כל האומר הקב"ה ויתרן ויתרו חייו, אלא הפשט הוא לא שיש הפקרות אלא ויתר הכוונה שהקב"ה מאריך אף, שמא ישוב, ומדוע כי המאור שבה מחזיר רה למוטב, יש תקווה, המאור שבה מחזיר למוטב.

אבל המשפחות עצמם אצלם לא נשכח כלום, ורק החסר וההמשך זה הקושי הגדול, בביה"ז נזכרים בבחור שהיה בבית וכבר לא נמצא, וצריך להזכיר כאן כמה כולם מקבלים דין באהבה, אבל המצב הוא קשה, והיה את האסון בקרלין ועוד אסונות ה"י, ושומעים דברים מפחידים, והגלות כביכול זה צער השכינה.

כתוב בחז"ל שאפילו דם של רשעים שנשפך שכינה אומרת קלני מראשי – ק"ו שדמם של צדיקים נשפך, וכביכול יש צער לשכינה, ואם אדם קצת משתייך לרגשות אלו ולא אדיש הוא כבר נכנס לתוך המערכת של מצפים לישועה וכואבים את כאב הגר לות, וזה צריך להרגיש תמיד ובפרט בימים אלו.

צריך לזכור את הפסוק באיכה, נחפשה דרכנו ונחקרה ונשובה עד ה', אם נחפש בדרכנו נגיע עד ה', גדולה תשובה שמגעת עד כיסא הכבוד, שובה ישראל עד ה' אלוקיך.

ונזכיר שוב מה הכוונה של צום ת"ב אם חלילה לא יבנה ביהמ"ק, יש לזכור שני דברים, דבר ראשון מה התכלית של הצום לפשפש במעשינו כמו שכתוב והתוודו את עוונם וכו' ושנית לחשוב מה אני יכול לתקן, ובמשנ"ב סי' תקמ"ט כתוב: וכל אלו הימים כל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהם כדי לעורר הלבבות ולפקח על דרכי התשובה ויהיה זה זיכרון למעשנו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שבזיכרון הדברים אלו נשוב להיטיב, כמו שנאמר והתוודו את עוונם ואת עוון אבותם, ולכן חייב כל איש לשום אל ליבו באותן הימים ולפשפש במעשיו ולשוב בהם כי אין העיר קר התענית, כמו שכתוב באנשי נינווה וירא ה' את מעשיהם ואמר חז"ל את שקם ואת תעניתם לא נאמר אלא את מעשיהם, ואין תענית אלא הכנה לתשובה, לכן אותם אנשים ששכשהם מתענים הולכים בטיול ובדברים בטלים תפשו הטפל והניחו העיקר ומכל מקום אין לפטור את עצמו בתשובה בלבד, כי ימים אלו הם מצות עשה מדברי הנביאים להתענות.

העבודה היא להשתייך לא להיות אדישים ומי שיהיה לו שייכות הקב"ה יתחשב בו, הקב"ה יודע שהוא רוצה, אנחנו דור יתמי דיתמי, דור עקבתא דמשיחא, וידוע שעקב תא זה מלשון עקב, והעקב הוא המקום הכי פחות מרגיש בגוף האדם, ודור עקבתא דמשיחא הוא דור שלא מרגיש כ"כ, אבל הקב"ה יודע מחשבותינו והוא רואה שאנחנו רוצים שייכות.

נתכנסו היום לדבר על שני נושאים שממש מנוגדים, שני הפכים שאנחנו צריכים לקשר אותם, דבר ראשון אנחנו נמצאים בימי בין המצרים, ועכשיו זה הזמן שצריך להתעורר, חלילה לא להיות אדיש, וכל אחד לפי כוחו וערכו, ומצד שני אנחנו מתקרבים לבין הדמנים, וכ"כ לא מתאים לדבר עכשיו על בין הזמנים, למעשה קשה לחשוב עכשיו על כל מיני תוכניות לבין הזמנים בזמן של בין המצרים, וכ"ש חלילה לחשוב על זה בתשעה באב, (אולי יש כאלו שכ"כ קשה להם לעזוב את הישיבה, וזה כ"כ מעציב אותם אז כן מתאים לדבר ע"ז בתשעת הימים).

מ"מ היות שזהו רצון ה"ת, אז העבודה היא לקשר בין הדברים הללו.

עיין בש"ע סימן תקנ"ד סכ"ה: וכל המ' תאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ובמשנ"ב שם וכדאי הוא בית אלוקינו לה' תאבל עליו עכ"פ יום אחד בשנה, וע"כ יש להיזהר לא לשבת בבית ולתכן את בין הדמנים כדי להפיג קצת את קושי הצום, צריך ללמוד מאמרי חז"ל ודברי התעוררות, צריך אמנם לנוח קצת, אבל חלילה זה לא הזמן לתוכניות.

וע"י שני חלקים אפשר להגיע לשייכות וכמיהה לגאולה, דבר ראשון ע"י שאדם יראה ויתבונן בכל הצרות שפוקדות אותנו באחרון נה ל"ע, מרוב הצרות אדם יכול להתרגל ח"ו, יש דברים שממש מזעזעים את האדם אבל בכ"ז הטבע הוא להתרגל לצערנו.

קלני מראשי - צער השכינה

יש צרות הכלל וצרות הפרט, ופה בישיבה לבד יש סיפורים מפחידים שא"א לתאר, אני מדבר בפרט על בני תורה, כמה אנשים שבורים ורצוצים כמה צרות בבית מבחינה רפואית וכלכלית, צריך להודות להקב"ה על מה שהוא נותן לנו, אבל יש דברים קשים, כמה סיפורים בתקופה האחרונה ל"ע שגילו אצל האשה או ילד איזה שהוא גידול, וכל הזמן נמצאים במתח, תמיד יש לנו תקווה ואני בחסדיך בטחתי, הולכים לבדיקה ופי' תאום אומרים שהמצב קשה, יש סיפורים ידועים ויש שלא ידועים, אדם רואה שם של חולה להתפלל לרפואה והוא לא יודע במה מדובר, ומי שמכיר את השם זה מקפיץ אותו, יש כ"כ הרבה צרות בכלל, אנחנו בגלות, וצריך להתפלל על כל אחד, והכל זה הסתר פנים.

אסור לשכוח מה שעברנו באחרונה אסון מירון, שזה דבר שכל"כ זעזעה את כולם, אני שים לא ידעו בשעת מעשה איך לנשום, רק התחזקו באמונה, והכל אח"כ נסמך ונשכח,

בתורה תחלה כלומר שלא הייתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עליה שלא היו עוסקים בה לשמה ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה והיינו לא הלכו בה כלומר בכונתה ולשמה.

עזבם את תורתם כפשוטא משמע שעזבו את התורה ולא היו עוסקין בה כשנשאל לחכמים ולנביאים למה לא פרשוהו והלא דבר גלוי היה וקל לפרש, אלא ודאי עוסקין היו בתורה תמיד ולפיכך היו חכמים ונביאים תמהים על מה אבדה הארץ עד שפרשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב שלא היו מברכין

וידועים דברי הר"ן בנדרים על ממירא זו: דבר זה נשאל לחכמים וכו' ולא פרשוהו. מדכתי' ויאמר ה' על עזבם את תורתם מכלל דליכא זידע להדורי טעמא אלא קודשא בריך הוא בלחוד ומצאתי במגילת סתרים של הר"ר יונה ז"ל דקרא הכי דייק דעל שלא ברכו בתורה תחילה אבדה הארץ דאם איתא על

הכנה לימי בין הזמנים

השפעה טובה, לא לחנך את האח הקטן, אלא ללמוד איתו, וזה עושה שמחה גדולה בבית, וזה נוגע לבחורים, אבל לנו מה שנוגע זה ללמוד יותר עם הילדים, מצד אחד לא להכ"ב, ביד, צריך לדעת בחכמה ובתבונה, וזה סוגיא אחרת בחינוך, אבל לעשות אווירה של מבצע, ללמוד עם ילד קטן משניות, מותר לעשות סיום למשניות שלומדים עם הילד וכן עם ילד גדול שלומד מסכת אפשר לעשות מצב שמח, ומקבלים על זה שכר גדול שמחה של מצווה, ואם צריך לצאת לאיזה מקום צריך להיזהר מאוד ולברוח ממקומות מפקפקים.

יש כאלו שנוסעים לכל מיני אתרים ונר פשים, מי שאין לו את הכסף שלא יהיה עצוב, איפה שהוא נמצא הקב"ה יעזור לו, כשהייתי ילד אבא זצ"ל לקח אותנו לחופ"ה, ומה הייתה החופשה, גרנו ברחוב מלאכי ויצאנו לחורשה ברחוב חנה, איפה שהיום ישיבת טשעבין, מרחוב מלאכי עד חנה, ושם היה חורשה עם עצים, ושמחנו, חזרנו לבית מאושרים, אפשר לעשות חוויה גם מדברים כאלו, היום הבעיה שילידים יש מושגים יותר מההורים, אבל לפי הענין לעשות אווירה טובה, אווירה של התעלות, ולהראות שכל מה שעושים זה שיהיה כח לעבודת הבורא.

אני רוצה לסיים שוב עם הנושא של כל המתאבל על ירושלים, כדאי ללמוד את מאמר מרי חז"ל, ובת"ב לומדים רק פורענותא, אך בתשעת הימים ובשבעה דנחמתא כדאי לעיין בדברי החפץ חיים בסוף ספר מחנה ישראל שמלקט מאמרי חז"ל איך שיראו הימים כשמשיח יבוא, לקבל קצת מושגים, ללמוד פרק החליל, לראות מה יהיה בשמחת בית השואבה, איזה שמחה ואור יהיה, איזה עתיד זוהר.

הקב"ה יעזור שכל המתאבלים על ירושלים יזכו ויראו בשמחתה, וכולם יזכו לראות את גילוי השכינה, ולהיות שמחים ומאושרים, ומתוך שמחה וטוב לבב נעשה להקב"ה נחת רוח.

חצקל' אמר שכשבחור נמצא בישיבה יש לו שייכות למסגרת מסוימת, ואם הוא יחליט שהוא לומד בבית"ד אחר יגידו לו ללכת להירשם שם, וכן אם אחד יגיד שהוא לומד בלילה ובבוקר הוא ישן ישלחו אותו לכולל שומרים בלילה, ובחור שיגיד שהוא לומד מסכת אחרת ג"כ ישלחו אותו למקום שלומי דים מסכת אחרת, אבל בבין הזמנים לומדים מתי שרוצים, ואיפה שרוצים, ומה שרוצים, ופה במיר זה פחות נוגע כי אברך יכול ללמוד תמיד מה שהוא רוצה, יש קבוצות ולימודים שונים, יש מבחר עצום אבל בכ"ז יש מסגרת מסוימות, ובביה"ז אפשר לנצל את הזמן כל אחד ללימוד שהוא רוצה.

מרן הרב אלישיב זצ"ל היה נוסע בבין הד מנים לבת שלו בבית וגן, שם הוא היה יושב ולומד את הסדרים הרגלים שלו באותה מידה, אולי פעם הוא נסע עם הילדים מחוץ לירושלים, צריך לנצל את הזמן ללימוד באווירה אחרת.

פעם הגיע אחד בבין הזמנים לשיבה, ובא בטענה גדולה זה בין הזמנים, הישיבה מלאה, אמרתי, עוד כמה קושיות כאלו ונושענו, מי שלוקח את הימים האלו למקום כזה שמתר-ענן קצת ומתחזק בגוף ובנפש, זה גם עבודת ה', והוא יקבל גם על זה שכר.

אפשר לתת בבין הזמנים כח לאשת חיל שילוו אותה גם אחרי בין הזמנים, וכל אחד יחשוב מה הוא יכול לעשות שגם הגשמיות יביא אותנו לעבודת הבורא יתברך.

ושוב צריך לזכור שאת כל המחשבות על ימי ביה"ז לא לחשוב בת"ב, ובכל זאת בין הד מנים זה לא תקנה של עסקנים, גדולי ישראל נתנו את האישור הגדול לזה.

השפעה טובה על בני הבית

היה פעם איזה עצה שבחורים שחוזרים לביתם ילמדו עם האחים הקטנים, וזה ממש

סיפתי פעם על מרן הגאון רבי חיים קרי סווירט זצ"ל, (שכידוע בבלי וירושלמי היו שגורים על פיו, היה מרגש לראות איך שהוא שולט, הוא היה עילוי גדול, אבל בלי התמדה וחסד הוא לא היה זוכה, אמר לי פעם אברך אחד שכבר לא חי, שהוא לא הולך לדרשות של רבי חיים, ולמה, רבי חיים שופך כ"כ הרבה גמרות מכל רחבי הש"ס עד שהוא כבר מקבל חלישות הדעת ונשבר, קשה לו, חבל לו היה משקיע היה מצליח כפי כוחו).

ופעם רבי חיים שאל בדרך חיזוק, אני לא מבין אם ת"ב זה זמן של התעלות והתרוממות כנגד מאסה של תורה, היה צריך להיות מיד אחרי ת"ב זמן חדש של חיזוק בלימוד התורה, וזה כ"כ לא מתאים שמיד יש בין הזמנים, ורק כדי לחדד הוא שאל, אז אני רציתי לומר את חלקי, שבכל זאת אנחנו בני תורה עמלים וצריך קצת להשתחרר, ואדרבא דווקא בזמנים שאדם לא בכולל בתקן הרגיל, ולא בישיבה בזמן הרגיל, ואין עליו השגחה מתי הוא לומד ומתי לא, ועכ"פ הוא מנצל את הזמן ולומד בהתמדה, זה מראה שהוא באמת רוצה ללמוד, הוא מחבב את התורה, והגם שלא בגלל זה תיקנו את בין הזמנים, אבל אחרי שזה קיים זה יכול להראות חביבות, ולא סתר את דברי.

אני רוצה לומר, אדם חייב לעצמו קצת להתרענן, אבל אסור לשכוח את האשת חיל, שבשבילה בין הזמנים זה יותר מאשר בשבי"ל, אני לא יכול להיכנס לפרטים יכול להיות שהאשה שולחת ללמוד כל הזמן, אבל צריך לראות מתי צריך עזרה בבית וכד', ולפעמים בערב אפשר ללמוד יותר עם הילדים בבית, לנצל את הימים האלו לעליה ושמחה ולהכי רת הטוב.

ניצול הזמן לעלייה ברוחניות

מרן רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל אמר ווארט שמתאים יותר לצעירים אבל מזה אפשר ללמוד מושגים לבין הזמנים, רבי

Tisha B'Av

PARSHA PREVIEW

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

Connecting to the Churban

Moreinu Hagaon Harav Binyomin Carlebach Shlita

As we approach Tisha b'Av, we all want to feel some sort of keshar to the Churban. It wasn't so many years ago that pashuteh Yidden could cry and cry; they felt the Churban Beis Hamikdash, they felt the tzaros of galus. Yet somehow we feel so detached, so far away from this aveilus.

Regarding the passuk *וְגִלְתָּהּ יְהוּדָה מֵעֵנִי*, the Midrash, in Eichah, wonders: Only Yehudah goes into galus? The other nations also experience exile! Why does the passuk mention exile only in connection with Yidden?

The Midrash answers that when the other nations are exiled, their exile is not truly exile. For a non-Jew, galus is not galus at all. If a Frenchman finds himself one day in Brazil, if he's hungry he can go into a local restaurant and eat what the Brazilians eat. If he's not comfortable with what he's wearing, or with his living conditions, he can just blend into his surroundings, adopting the local garb and lifestyle. It doesn't bother him to become a Brazilian. In contrast, when a Yid goes into galus, he needs kosher food, he needs a minyan, he needs a mikvah, a shofar, a daf yomi shiur. He's in galus at every turn.

At the end of Parashas Toldos, after Yitzchak gave Yaakov the brachos and he and Rivka told Yaakov to run away to Lavan's house, the Torah says, *וַיִּקְרָא יַצְחָק אֶל יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ*. Why, asks the Midrash, did Yitzchak need to bless Yaakov a second time? The Midrash explains that Yitzchak was telling Yaakov, "I see that your children are going to go into galus, and galus brings with it many tzaros. It's going to last for a long time, and it's going to be very hard. I want to give you a brachah that your children should be able to withstand the nisyonos and tzaros of the galus, that they should maintain their madreigah, and that they should be worthy of

redemption.

The Brachah that Reverberates Until Today

When a Yid experiences a tzarah, lo aleinu, what does he do? He makes himself an appointment to go to a tzaddik, to an adam gadol, to someone who he feels is in some way a po'el yeshuos, and he sits down and pours his heart out to that person. The tzaddik gives him the time and listens to him, and the person feels understood. The tzaddik then gives him a brachah, and he goes away with a very good feeling, like a stone was removed from his heart.

Really, the one who gave this person the time is Yitzchak Avinu. Yitzchak Avinu foresaw and understood all the tzaros that we would go through, and he gave us a brachah that we should be able to withstand the galus and overcome all these tzaros. So when a person unburdens himself to a tzaddik, he should understand that Yitzchak saw that this situation is going to be one of the outcomes of the Churban Beis Hamikdash, part of the galus. We're suffering now from the Churban that happened so many years ago, and the good feeling that the person gets from the tzaddik is the brachah of Yitzchak Avinu.

If we want to feel a keshar and understand what the Churban was, each one of us can contemplate our own problems and realize that all the problems that we have today, 2,000 years after the Churban Beis Hamikdash, come from that Churban. If the Beis Hamikdash would be standing, we wouldn't be experiencing these things.

Hakadosh Baruch Hu should help us all to stand behind Him, and we should all be worthy of the geulah sheleimah b'meheirah v'yameinu.

Parashas
Vaeschanan /
Shabbos
Nachamu

PARSHA PREVIEW

Below is the Shiur that was given Shabbos Nachamu 5779

Nechamah: Changing Perspective

Harav Hagaon Rabbi Meir Wahrsager Shlita

Right after Tisha B'Av we have Shabbos Nachamu. This progression was established by Chazal, as Tosafos (Megillah 31b) cites the Pesikta's teaching that Chazal instituted that after the three haftaros of puranuyos that we read during the Three Weeks come the seven haftaros of nechamah, followed by Aseres Yemei Teshuvah and Shabbos Shuvah.

But where does this nechamah come from, considering that we're still in galus? And why does it start right after Tisha B'Av?

Although the true nechamah is going to come only le'asid lavo, at the time of Moshiach, the fact that Chazal instituted the reading of these haftaros of nechamah obviously indicates that we can taste the nechamah already now. And the message is clear: after a Tisha B'Av, after we experienced aveilus and felt how badly we're missing the Beis Hamikdash, now is when we have a little bit of a connection to the nechamah. This is alluded to in the passuk in Eichah (יִתֵּן בְּעֵפֶר פִּיהוּ אוֹלֵי) (3:29): יֵשׁ תִּקְוָה - when we sit on the floor in mourning, when we see that we can't go further and we desperately need the Beis Hamikdash, then we have a ray of hope.

I'd like to try to understand the idea of nechamah in the Torah and specifically the nechamah of נִחְמוּ נִחְמוּ עַמִּי.

Rashi makes an astounding statement at the end of Parashas Bereishis, commenting on the passuk: וַיִּנְחָם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ. Before the Mabul, Hakadosh Baruch Hu regretted, so to speak, having created man. Rashi explains that the word וַיִּנְחָם means: נִחְמוּ מִמַּדַּת הַדִּין - Hakadosh Baruch Hu "changed His mind" about having created the world with middas harachamim and His thoughts turned

to middas hadin. Rashi brings many examples of pesukim that mention nechamah and says: כֹּלֵם לְשׁוֹן מַחֲשֵׁבֵה אַחֲרֵת הֵם.

We see from Rashi that the idea of nechamah, whenever it's used in the Torah, implies a change of perspective. At the time when something happened, it was experienced in a certain way, it had a certain flavor, but later there was a change in perspective regarding what happened. That's a nechamah.

Nechamah in the sense of consolation means looking back at a bad event, a tzarah, and seeing it in a different way. Nechamah is not only a promise that good times are going to come, but rather a way of changing perspective on what already happened.

A Mother's Consolation

The nechamah after Tisha B'Av is not only the belief that Moshiach is going to come; it's the newfound ability to view the terrible tzaros of the galus, all of the bechayah l'doros, and see them, retroactively, in a positive light. Hakadosh Baruch Hu is telling us, "I'm going to show you how it was all for the good, because it was all part of what's bringing about My connection to you and what was necessary for the geulah sheleimah."

In order for our connection with Hakadosh Baruch Hu to be complete, it's not enough for Him to tell us that we have a bright future ahead of us. There is still a scar from the past, and the only way to remove that scar is through the process of nechamah. Nechamah has the power to erase the scar of the tzaros of the past by changing our perspective on those events. The Pesikta Rabbasi (perek 31) teaches that Hakadosh Baruch Hu is going to try to send Avraham, Yitzchak and Yaakov to

console Yerushalayim and Klal Yisrael, but that is not going to work; only Hakadosh Baruch Hu bichvodo uve'atzmo is going to be able to comfort Klal Yisrael. Why is that?

We can explain this according to the passuk in Yeshayah that states: כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ כֵן אֲנֹכִי אֲנַחֲמֶכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ. The person who can comfort someone most effectively is a mother. When a person experiences a devastating loss, such as the loss of a loved one, people come to console him, but the mourner always feels that those people don't really understand his anguish, and he therefore can't fully accept their words of nechamah. Those people aren't living his pain, so how can they change his perspective on what happened?

The only one who can empathize with another person completely is a mother. A mother feels the pain of her child through and through - and she is therefore the only one who can offer true nechamah. She can tell her child, "I feel your pain - and even so I want to give you a different perspective and help you see how this was really for the good."

Hakadosh Baruch Hu is the ultimate mother. He feels every single tear, every last emotion of every Yid throughout the generations in every tzarah that they went through. Hakadosh Baruch Hu is the one who can say: אֲנֹכִי אֲנַחֲמֶכֶם - I will console you.

Double Punishment; Double Consolation

To better understand the nechamah of נְחָמוֹ עִמִּי, let's refer to a well-known teaching of the Midrash (Eichah Rabbah 1:47):

חֲטָאוּ בַכְּפָלִים דְּכָתִיב חֲטָא חֲטָא יְרוּשָׁלַם, וְלָקוּ בַכְּפָלִים, דְּכָתִיב כִּי לָקַח מִיד ה' כְּפָלִים בְּכָל חֲטָאתֶיהָ, וּמִתְנַחֲמִים בַּכְּפָלִים, דְּכָתִיב נַחְמוּ נַחְמוּ עִמִּי יְאֹמֵר אֱלֹהֵיכֶם.

Klal Yisrael's sin was twofold, they were punished twofold, but in the end they will have a twofold nechamah. What does this mean?

In Rav Elchanan Wasserman's maamar on teshuvah in Kovetz Haaros, he explains that every cheit actually involves two aspects: besides the damage wrought by the actual cheit, there's also the dimension of rebellion against Hakadosh Baruch Hu and the subsequent disconnection in the relationship between the sinner and Hakadosh Baruch Hu.

Our relationship with Hakadosh Baruch Hu is twofold: He is Avinu and Malkeinu, we are both banim to Him and avadim, as we say during the Yamim Nora'im: אִם כּוֹנֵנִים אִם כְּעֹבְדִים. In our role as avadim, we need to keep Hakadosh Baruch Hu's "business" going, so to speak, by performing ratzon Hashem, being mekadesh Shem Shomayim, and doing the mitzvos that

keep this world afloat. In our role as banim, however, it's all about the relationship. It's not a business partnership; it's a relationship of love. As banim, we do his ratzon purely to maintain our keshar.

When the passuk uses the double lashon of חֲטָא חֲטָא יְרוּשָׁלַם, it's referring to the twofold problem of cheit: the damage caused by the cheit and the damage to our relationship with our Father in Heaven. Those two aspects are reflected in the double punishment: כִּי לָקַח מִיד ה' כְּפָלִים בְּכָל חֲטָאתֶיהָ. When Hakadosh Baruch Hu has to punish us by sending us into galus, we suffer not only from the actual hardship that we experience, but also from the feeling of being banished by Hashem. And the anguish of that disconnection and hester panim is perhaps even worse than the trials and tribulations themselves. We were not just punished by a distant king; we were struck by our loving Father and forsaken by Him.

When a husband gives his wife a get, besides the fact that she is no longer receiving his support, she feels the pain of the relationship being severed. That's the double punishment we received.

The double nechamah of נְחָמוֹ עִמִּי addresses both dimensions of the punishment. Not only will Hakadosh Baruch Hu show us that all the tzaros and anguish were for our benefit, He will also show us that the very disconnection served to enhance our relationship. As avadim, we will then be better able to perform Hashem's mitzvos and sanctify His Name, and as banim, we will be even closer to Him. That is our double consolation.

We say in Kaddish: לעילא מכל ברכתא ושירתא תושבתא ונחמתא. What does it mean that Hakadosh Baruch Hu is "loftier than any consolation (נחמתא)"?

The nechamah of Hakadosh Baruch Hu is in a totally different league from any other nechamah in this world. Every other nechamah involves a question and an answer -

- a terrible problem whose purpose can now be explained and retroactively understood. Yet Hakadosh Baruch Hu's nechamah uproots the question entirely. When He eventually comforts us, we will no longer feel that there was ever a problem; our questions will disappear and melt away entirely, since it will be clear that the hardships of galus served to enhance our ability to serve Hashem as avadim and deepen and cement our connection to Him as banim.

May we be zocheh to start feeling this nechamah now, and experience the complete nechamah speedily in our days.

Gut Shabbos.